

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

REDACTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

La răspântie

(=) Ultima săptămână a ridicat în arena politică a țării noastre momente atât de însemnate, încât socotim a fi necesar să înregistrăm, tot la acest loc de frunte, și aceste frământări mai recente.

Ele sunt stăpânite pe de-antregul de cunoscuta lege contra alarmismului, promulgată în Nr. 75 al „Monitorului Oficial” de Miercuri, 2 Aprilie c., lege care marchează începutul — se pare cu totul neașteptat de contrarii actualului regim — al unei intervenții mai energice în îndrumarea treburilor noastre, în conformitate cu principiile de bază ale ideologiei celor ce dețin astăzi puterea.

Credând, că legea va fi promulgată încă de Luni, 31 Martie, d. Vintilă Brătianu, șeful partidului liberal, a semnat în „Viitorul” de Marți dimineața un strânic articol, în care după un aspru rechizitoriu la adresa guvernului, pe care-l declară cur și simplu trădător al marilor interese ale țării, declară net, că va refuza să se supună acestei legi și invită toată suflarea românească să se solidarizeze cu el la această acțiune. Cum însă legea nu era încă promulgată, evident că această ieșire n'a putut să aibă nici o urmare. Ea a fost deci repetată în întregime.

Unde s'a adăus și o declarație de solidarizare a tuturor foștilor sfințici ai Coroanei și a actualilor parlamentari liberali, în număr fatidic de 48.

Reproducând această declarație, ziarul „Universul” și directorul său d. Stelian Popescu se solidarizează cu ea pe de-antregul, anunțând că vor face tot ce le stă în putință, „ca să dovedească țării, că s'a votat și sancționat o lege inaplicabilă”. Iar drept motivare se spune, că legea în discuție este: „o lege ieșită dintr'un creier de nebun, votată de un parlament aservit prin demisiile în alb și sancționată de o Regență care nu-și cunoaște datoria”.

Declarațiile acestea sunt, evident, de o gravitate excepțională și motivele cari le-au provocat ne îndrituiesc să credem că ele nu însemnă decât prima etapă în drumul plin de reale primejdii pe care a pornit „opozitia guvernului Majestății Sale Regelui”. Afirmative, ele nu sunt direct alarmiste și astfel nu cad sub prevederile noiei legi, dar se opun categoric articolului 181 din Codul penal, care sancționează pe „cei cari vor provoca direct la nesupunere către legi, ori către autoritățile constituite ale țării”.

Oricum ar fi, lucrurile au ajuns după părerea noastră, la o răspântie deosebit de importantă pentru viitorul țării întregi. Gândul guvernului de a merge înainte — fără menajamentele, de puțin înțelese, de până acum — pe drumul cerut de noul sistem de guvernare, a provocat o încordare politică fără precedent, care nu mai admite compromisuri și trebuie să sfârșească cu biruința definitivă, și nu prea îndepărtată, a uneia dintre părțile beligerante.

Că simpatia noastră încadrău merg, nu e nevoie s'o mai spunem și astfel putem încheia cu dorința ca drumul deschis prin noua lege să ducă la asanarea reală a vieții noastre de stat.

Un pas înainte

Sarcini aproape insuportabile — Cum ar putea fi ajutați purtătorii oficiilor protopopești — Notarii tractuali de azi și de mâine

de Pr. GREGORIU MANOILĂ
adm. protopopesc

Am cetit cu atenție tot ce s'a publicat până acum în aceste coloane referitor la chestia controlului și am rămas foarte mângăiat de străduința unanimă a tuturor de a asigura bisericii un cât mai real progres pe toate terenele.

Laturea aceasta a chestiunii îmi pare suficient discutată și dacă totuși m'am decis să mai spun și eu un cuvânt, este pentru a încerca un pas mai departe. Nu ajunge anume să stabilim că e bine și chiar necesar ca activitatea preoției să fie și ea controlată, ci trebuie să ne gândim și la felul cum ar putea fi exercitat acest control pentru a duce la rezultatul dorit. Am anume convingerea că

După situația de azi, o știe ori cine, controlul asupra preoției din cura animarum cade, aproape întreg, în sarcina purtătorilor de oficii protopopești. Aceștia își pot însă împlini această datorie primordiale numai în măsură foarte relativă și mă miră încâtva faptul, că la ultimul sinod arhidiecezan — când s'au legiferat atâtea dispoziții salutare de control în biserică — nu s'a ridicat nici un cuvânt, care să fi pomenit măcar acest neajuns.

Dar să precizăm!

În arhidieceză, din cele 35 districte protopopești, afară de două, cari constau din parohii mai puține, restul are câte 16, 17, 20 și peste 20 parohii, ba avem câteva cu peste 30 și unul chiar cu peste 40 parohii.

Și acum să vedem cari sunt îndatoririle protopopești. După prescrierile în vigoare fiecare purtător de oficiu protopopesc trebuie să facă anual cel puțin câte 4 deplasări ordinare în fiecare parohie, ba și filiale. Acestea sunt reclamate de: controlul catehetic, examenul de religie, publicarea rațiunilor bisericești și vizitația canonică. Or, aceasta înseamnă, că — afară de cazurile extraordinare, cum sunt introducerea de preoți noi, înmormântarea de preoți, eventuale cercetări și anchete etc. — protopopul trebuie să fie prin districtul său câte 60, 80, 100, ori chiar mai multe zile din cele 365 ale anului. Unde mai punem apoi, că nu totdeauna ajunge o singură zi pentru deplasare în un loc și că contragerea mai multor parohii pe o zi are drept urmare firească superficialitate în lucrare!

Aceasta nu ar fi totuși ceva prea greu, dacă protopopul nu ar fi și paroh, în parohie de regulă nu mică, unde i-se cere, și cu dreptul, să fie în fruntea preoților tractuali și pildă a

provederii cu cele aparținătoare unei demne pastorații: administrarea sf. taine, catehizarea în 2, 3 sau chiar 4 zile ale săptămânei, iar Dumineca și în sărbători moralizarea tinerețului etc. Să nu uităm apoi, că el are datoria de a fi îndrumător și în multe alte treburi afară de ale bisericii. Ce să întâmplă cu toate aceste îndatoriri în cele vre-o 80 și poate mai bine de zile, când protopopul nu e acasă? Cu ce liniște își poate vedea de aranjarea celor cerute acolo unde este, gândindu-se într'una la cele de acasă?!

Unde mai punem povara cancelariei: 3—4 zile, când se înapoiază găsește poșta adunată. Aproape întreagă cere — în cele mai dese cazuri — legătură imediată, sau cel puțin urgentă, cu parohiile, între cari unele unde poșta circulă tot ca înainte cu câteva decenii. Ce mirare atunci, dacă conducătorul oficiului protopopesc, ajunge foarte des în situația că, pe lângă toată bunăvoința, abnegațiunea și sforțarea, nu mai răsește și e condamnat a-și împlini, în limita posibilității, destul de superficial multe și variatele-i datorii!

Până acum așa a fost și așa este: protopopul a făcut cât a putut și cum a putut. S'a suplinit de multeori, și aici și acolo, prin câte un frate din tract, mai deseori prin notarul districtual. Ba la controlul catehetic a fost și este suplinit prin delegați aleși în sinoadele protopopești, cu care ocazie se iau în considerare mai mult ușurința de deplasare, decât alte momente cari ar trebui să primeze. Iar superioritatea părintește a aprobat și aproabă acestea, căci n'are ce face.

Se impune deci dela sine întrebarea, dacă în acest punct se poate ajuta ceva și pe ce cale. Problema nu e ușoară și greutatea rezolvirii ei stă mai cu seamă în faptul, că ne lipsesc mijloacele materiale pentru a institui la oficiile protopopești, un ajutor permanent și cu atribuții determinate ca la alte instituții, civile. Budgetele noastre nu pot avea, cel puțin deocamdată, și atari poziții, iar supradotația protopopească este așa de modestă, încât de asemenea nu prea poate suporta ușor înjumătățirea, ori o altă împărțire. De altă parte, districtele protopopești trebuie să aibă acum după lege un număr de cel puțin 20 parohii, așa că numărul lor nu poate fi mărit, iar ajutoare afară de biserică nu se pot spera mai multe decât avem.

Oprindu-mă la acest punct și meditănd serios asupra mijloacelor cari ne stau acum la îndemână, mă gândesc că, până la ceva mai desăvârșit, s'ar putea face o schimbare radicală în slujba și atribuțiile așa numitului notar districtual. Să se lărgească adecă sfera de activitate a acestui singur ajutor al conducătorului tractului. Să fie ales, tot ca până acum, din partea preoților tractuali, dar superioritatea să-și valideze dreptul de selecționare mai mult decât numai aprobând alegerea, pentruca să-i poată trece, apoi, cu inima liniștită o seamă din atribuțiile protopopești.

Până acum notarul districtual a fost și este un preot mai de frunte din tract, care a dresat și dresează procesul verbal în cele 2 sinoade protopopești, de peste an; câte odată, mai rar, e delegat al protopopului în vre-o cauză mai mare, sau mai mică; încolo atârână singur dela personala bunăvoință a lui, să stea, ori nu, în ajutorul șefului tractual. Aici s'ar putea face însă o schimbare, și eu cred că ar folosi mult, dacă s'ar pune pe umerii acestui ajutor al protopopului, în mod obligator și pe lângă proprie răspundere, o parte a sarcinii acestuia. Mă gândesc mai cu seamă la o parte a deplăsărilor obligatoare, dar și la alte îndatoriri protopopești, cari ar putea fi trecute în grija oficială a notarilor tractuali. Un sfat făcut în acest scop cu protopopii mai bătrâni, ori chiar un chestionar adresat tuturor, ar putea duce ușor la stabilirea precisă a noului cerc de activitate a acestor ajutoare oficiale ale protopopilor, de pe urma căreia am avea apoi deschisă posibilitatea înfăptuirii unui control mai minuțios și venit mai la vreme.

Adevărat, că aici încă avem greutatea remunerării acestor servicii, dar am convingerea că această greutate nu este totuși prea mare. În vederea ajutorului simțit ce li-s'ar da, protopopii ar ceda, cred, o parte din onorariul lor și s'ar putea găsi, fără prea cuvincioasă. În plus de asta, notarii tractuali și-ar câștiga prin munca lor, făcută, evident, și ea sub controlul celor mai mari, anume

experiență și un ascendent firesc față de alți preoți, pentru cazul de promoțiuni la oficiile și beneficiile protopopești. Și asta încă s'ar putea socoti drept o remunerare.

În felul acesta, cred eu, s'ar putea ajunge la o soluție, momentan destul de acceptabilă, a problemei complicate a controlului atât de necesar în biserică.

Subsecretarul de stat dela Culte și Concordatul. Revista „Societatea de mâine“ dela Cluj publică lecția inaugurală ținută, în ziua de 1 Martie c. la facultatea de drept a universității din Cluj, din partea noului ei profesor d. Dr. Valeriu Moldovan, subsecretarul de stat al Ministerului Instrucțiuni și al Cultelor.

Ocupându-se în această lecție de chestiile având legătură cu raporturile dintre biserică și stat, d. Moldovan a atins și pe aceea a concordatului, spunând despre ele următoarele:

„În ce privește biserica catolică, reglementarea raportului ei față de stat s'a făcut prin un fel (?) de recunoaștere a situației ei internaționale, deci prin tratative dela egal la egal, cari au culminat în Concordatul, încheiat sub guvernele anterioare și ratificat de actualul Parlament.

„Prin această ratificare, precum și prin faptul că dispozițiile concordatului au fost armonizate cu legea despre regimul general al cultelor, credem, că sistemul adoptat de noi e în general în deplin acord cu cel dominant în Europa, bazat deoparte pe dreptul de suveranitate al statului, iar pe de altă parte pe admiterea unei separațiuni pe jumătate, în forma unei autonomii a bisericii în toate chestiunile, cari conform unui termen tehnic trebuie să constituie așa numitele „sacra interna“.

Am reținut această declarație, fiindcă e bine să se știe cum se gândește asupra Concordatului de stat

Cetiți și răspândiți „UNIREA“

In chestia controlului

Trebuie să mărturisesc din capul locului, că m'am ales cu foarte puțin din toată discuția referitoare la controlul în biserică. S'a scris mult, prea mult, și pare-că prea puțin scrie despre această chestiune. Mi-se pare, că s'a căutat anume cuvinte, ca să impresioneze pe sunetul, nu prin cuprinsul cuvântului.

Cumcă în biserică trebuie să se facă control și încă un control riguros, nu mai încercăm îndoială. Aceasta apare clar din cuvintele „Paște oile mele, paște mieluseii mei“, precum și din înțelesul cuvântului „episcop“. Iși pot cinea închipui un păstor, care să nu-și „controleze“ turma, sau un episcop, care să supravegheze pe cei încredințați lui?

Să nu le zicem controlori, pentruca s'ar pară prea urât? Să le zicem protopopi, asesori, monici, consilieri, inspectori eclesiastici, ori să le zicem, numai să controleze activitatea preoților și bunul mers al parohiilor.

Ni-se vorbește de „viață“, de „elan spiritual, liber și irezistibil“, de „dorul și setea vie nemărginite“, de „sufletele ce trăiesc eleseși aievea o intensă viață religioasă“. Cuvinte foarte frumoase, dar — Doamne! — cât s'ar de departe de realitate?

Să privim însă realitatea în față!

S'a dat în anii trecuți o foarte frumoasă și înțeleaptă instrucție referitoare la organizarea și administrarea parohiilor vacante. Întreb: Ce parohii vacante sunt administrate în conformitate cu acea instrucție? S'a ținut în anul 1923 un sinod arhidiecezan, care avea menirea să reformeze viața preoțimii și a poporului. S'adus atunci canoane de o importanță nesemnificativă de mare. Să citească oricine frumoasele canoane despre viața sufletescă a Clerului și despre grija sufletelor și să întrebe câți preoți și în câte locuri execută acele canoane? Nu numai că nu se predică și nu se celebră liturghii nu se celebrează regulat. Azi mâine petrecere, poimâine adunare politică, sf. liturghie rămâne necelebrată, spre scară

Foiața „Unirii“

Pentru Paresimi

Pastorația sfinților

Crâmpeie luminoase din viața și opera minunată a sf. Ioan Vianney (1786—1859)

de Prof. Dumitru Neda

V

Fericim credincioșii din Ars, pentru că au avut norocul să aibă un atare păstor sufletesc, purtat de un singur dor: să trăiască și să moară pentru mai binele lor duhovnicesc. Ruga lui, caznele multe, jertfele liturgice, truda supraomenească întru a-i lumina pe calea propovedaniei cât mai îngrijite, — toate acestea pornesc din gândul mare și sfânt al vânătorului de suflete ce vrea să-i câștige pe toți și pe toate pentru împărăția lui Dumnezeu și carele tocmai de aceea se sbate zi și noapte, folosind toate mijloacele bune ce-i stau la îndemână, fără a cruța și fără a se cruța, numai să-și vadă visul împlinit, spre fericirea celor primejduiți și bucuria Stăpânului. Trebuie să-l auzim zugrăvind, în cuvinte de foc, icoana păstorului adevărat, ca să-i înțelegem conduita din viața de toate zilele și de pe amvon:

„Când un păstor sufletesc rămâne mut, deși bine vede că Dumnezeu e batjocorit și sufletele în rătăcire — vai lui! Dacă nu vrea să se osândiască, apoi de cumva are nescari

neorîndueli în parohia sa, trebuie să calce în picioare orice respect omenesc, precum și frica de-a fi disprețuit sau urgisit de parohieni; și chiar de-ar fi sigur că va fi ucis îndată ce se va da jos din amvon, asta nu-i iertat să-l împiedece. Un păstor care vrea să-și îplinească datoria, trebuie să fie totdeauna cu sabia în mână, ca să apere pe cei nevinovați și să urmărească pe păcătoși, până când se vor întoarce la Dumnezeu; prigoana aceasta nu-i iertat să încete decât odată cu moartea sa. Dacă nu se poartă așa, va fi un preot rău ce pierde sufletele, în loc de a le conduce la Dumnezeu. Și de s'ar întâmpla să fie vre-un scandal în satul vostru, fără ca preotul să zică ceva: vai vouă! Dumnezeu v'a pedepsit cumplit trimițându-vă asemenea păstor“.)

Ajuns în parohie, dânsul s'a gândit așa: Rostul meu este să mântuiesc, nu universul întreg, ci parohia aceasta mică și nărăvașă. Pentru ca să isbutesc într'asta, înainte de toate caută să-mi asigur mântuirea proprie prin sfințenie nefățărită. După aceea caută să cunosc boalele enoriașilor mei și apoi vine la rând tratamentul doctoresc serios, potrivit, făcut cu pricepere, cu drag, cu râvnă apostolică, cu vreme și fără vreme, plăcând ori neplăcând.

Că nouă, astăzi, ni-se pare, c'ar fi exagerat ici-colo, nu-i nici o mirare. Dar că dânsul purcezând așa cum a purces, s'a sfințit pe sine și a dus la mântuire multă-multă lume, încă

1) Cf. M. Convert: Le bienheureux Curé d'Ars et les dons du Saint Esprit. Paris. 1923, pag. 328.

nu încapă nici o îndoială. De-ar da Dumnezeu numai „greșeli“ la fel să facă toți câți luăm în via Domnului!

Românul are o vorbă: Grijă morarului e vamă. Adagiul străbun susține și el: Mitte rum sapientem et nihil ei dixeris! Sfântul Petru e unul dintre acești înțelepți, cari într'o situație oarecare, văd imediat ce-i de făcut în situația dată, ca să fii stăpânul ei.

S'ar putea, ca cineva să-i impute lungimea cuvântărilor de-o oră. Reproșul acesta s'ar putea formula în temelul vorbei sf. Francisc Sales: „Credeți-mă — zicea acest sfânt episcop —, că ce vă spun eu razimă pe experiență și încă pe experiență îndelungată: din ce veți biți mai mult, din ce mai puțin va fi reținut din ce veți vorbi mai puțin, din ce va fi mare câștigul. Pe măsură ce se încarcă memoria ascultătorilor, se dărîmă, pe cum sting lămpile, când se toarnă prea mult ulei și se înăbușă plantele udându-le peste măsură — Când o vorbire e prea lungă, sfârșitul ei să fie uitat mijlocul, iar mijlocul face să fie uitat începutul. — Predicatorii mediocri sunt suportabili, presupunând că sunt scurți; în excelenți sunt spre greutate, dacă-s prea lungi. Nu-i calitate mai odioasă într'un cuvântărilor bisericesc, ca lungimea“.)

Foarte bine. Să se țină seamă însă și de altă vorbă a aceluiași sfânt: „Toate ca toate

2) Cf. Jean P. Camus: Esprit de S. François-Sales. Paris. 1923, pag. 95—96.

zarea credincioșilor. S'au scris în legătură cu acestea acum de curând lucruri dureroase în Unirea". Unde mai pui cazurile, când fiind mai mulți preoți în parohie, merge la biserică — Duminică și în sărbători — numai cel de rând, și când ceilalți stau lângă foc cetind gazete, sau ies la preumblare, după cum e timpul preoții încă sunt oameni. „Homo sum, et nil humani a me alienum puto“. Deaceia nu numai e necesar controlul, dar trebuie aplicate cele mai severe sancțiuni. Comisia încredințată cu chestiunea „Podoaba Casei Domnului“ în sinodul arhiepiscopal din 1927 a propus și sancțiuni precise și sinodul le-a ridicat la rangul de canoane. Aplicatu-s'au și aplică-se acele sancțiuni? Nu știu, dar cred că nu!

Să fie controlori și încă din „cei ce trăiesc aievea o viață intensă religioasă“, din oameni, cari iubesc podoaba Casei Domnului și să se aplice cu severitate sancțiunile. Acestea pot să ni-se publice în cercul arhiepiscopale. Cei pătrunși de viața religioasă vor continua liniștiți a merge după imboldul sufletelor lor, ceilalți își vor face datoria.

Și cu atâta va fi mulțumit Domnul!

Octavian Popa

Câteva lămuriri

La șirele ce mi-s'au adresat, în Nr. 12 al „Unirii“ sub titlul „Un răspuns“, din partea p. Dr. V. Cerghizan, socot a fi dator să mai dau și eu câteva lămuriri (regrităoare*).

Mi-se impută înainte de toate, că aș fi scris articolele „chilometrice“. Ei bine, ce să facem, dacă nu putem lua drept bani buni tot ce se pune negru pe alb? Puțină scărmanare priată'un sever control și nu mică. Ce vină am, deci, eu, dacă dsa spune în scurte articole lucruri, cari numai în „chilometrice“ răspunsuri pot fi puse la punct?

Trecând mai departe, nu-i nevoie ca dsa să neghe demnitatea tezei: „control — viață religioasă multumitoare“, căci eu n'am citat-o în ghilemete, ci am spus

*) Autorul ne-a trimis și un răspuns la discuția incipială atinsă în editorialul aceluiaș număr, pe care vom da poate cu altă ocazie, deși lumea începe, se vede, a se plictisi, de frământarea prea îndelungată a aceluiaș probleme.

N. R.

numai că teza dsa le acopere, ca idee, vechea și mult îmbălbătită formulă: „control — viață religioasă multumitoare“. Se prea poate apoi, că „zgura destrăbălării generale“ n'a referit-o la preoți, dar afirmația că: „prea sinistre culori ar trebui să folosim pentru a zugrăvi dezolarea, în care tânjesc toate temelile vieții religioase“ — la cine se referă? Și care-i rostul măsurilor urgente „pentru urgente și necesare ameliorări?“ Iar dacă desminte și aceea, că „zecile de preoți, cari nu-și fac datoria“, ar fi din jurul Turzii, fiindcă cunoaște ținuturi foarte îndepărtate, nu pot decât să iau act și de aceasta.

În privința formei ce-a dat răspunsului său p. Dr. V. Cerghizan, țin să constat că, pe cât e de măsurat tonul articolului de fond, pe atât e de pătimăș și agresiv limbajul acestuia. Acesta tradează nervozitatea la superlativ a autorului, căruia i-a scăpat frâna judecării calme, aruncându-mi cuvinte injuste și jignitoare. Crede dsa, că tonul ridicat suplinește argumentele? Nu-i voiu riposta la fel, căci adoptarea aceluiaș vocabular este o armă cu două tășuri, care rănește mai întâi pe cel ce o mănue, „demonetizează scrisul“, strică frumuseța... stilului, când știut este că „stilul e omul“ (Buffon). Că apoi procedeu e neelegant și necreștinesc, de ce n'o mai spun. Vreau numai să subliniez, că în scrisul meu n'am folosit nici o expresiune jignitoare, care se justifice o ieșire violentă.

Mi-s'a mai spus că să trec peste altele — că aș fi răspuns „revoltat“. Eu știu însă, că numai gloatele de sclavi se revoltă împotriva stăpânilor lor. Noi preoții nu ne considerăm atari, ci de o tagmă conștientă de demnitatea ei, care respinge judecata aspră a cenzorului străin, întru cât lasă o umbră asupra întregii preoții. Afirmațiile dsa le nu puteau deci rămâne fără răspunsul cuvenit. Aceasta poate să nu-i convină, dar cel mai puțin îndreptățit să se supere e chiar dsa, căci i-s'a răspuns numai pe tonul, de care dsa s'a servit la adresa preoții din parohii.

Supărarea i-a fost, deci, lipsită de temei și binișor deplasată.

Ioan Rinea, preot.

AGRU-I în plină mișcare de organizare. Timpul sf. Paresimi a fost întrebuitat de conducătorii AGRU-lui nostru, cu cel mai bun rezultat, pentru organizarea celulelor orașenești de pe întreg cuprinsul provinciei noastre bisericești.

Aproape n'a fost în luna lui Martie Duminică, sau sărbătoare, în care emisarii însuflețiți ai AGRU-lui să nu fi fost activi undeva prin orașele ardeleni, cu un număr mai însemnat de credincioși ai bisericii noastre.

Despre câteva din aceste organizări am luat notă la timpul său, iar acum încreștăm că asociația mirenilor noștri s'a mai constituit în următoarele centre: la *Blaj* (sub prezidiul dlui Dr. Ioan Bianu, avocat), la *Târgu-Mureș* (sub prezidiul dlui Traian Popa, director al școlii normale), la *Turda* (sub prezidiul dlui Dr. Augustin Rațiu, avocat) la *Sibiu* (sub prezidiul dlui Dr. Gheorghe Moga, medic general în retragere), la *Mediaș* (sub prezidiul dlui Dr. Eugen Sâmpeteanu, consilier la Curtea de apel), la *Gherla* (sub prezidiul dlui Dr. Emil Precup, director de liceu), la *Zălau* (sub prezidiul dlui Dr. Augustin Pinteș, avocat), la *Șimleul-Silvaniei* (sub prezidiul dlui Dr. Coriolan Meseșan, consilier de Curte de Apel) și la *Hateg* (sub prezidiul dlui Dr. Vasile Hăncu, medic).

Munca aceasta de organizare, însoțită în toate părțile de frumoase manifestări de credință, a fost prezidată în părțile arhiepiscopale de p. canonic *Dr. Iuliu Florian* dela Blaj, în eparhia Gherlei de d. *Dr. Valer Pop*, președintele AGRU-ului, iar în eparhia Lugojului de p. canonic *Dr. Nicolae Brînzeu*.

Știri mărunte

IN ATENȚIA RESTANȚIERILOR. Solicitați din mai multe părți, să abstați momentan dela gândul trimiterii costisitoare a mandatelor de plată, și văzând că apelurile noastre au avut în multe părți cuvenitul resunet, fixăm pentru toți restanțierii mai vechi un nou termen de plată până la sfârșitul lui Iunie, când expiră întâiul semestru al anului și când vom reînchepe apoi cu trimiterea mandatelor de plată celor ce nu-și vor fi făcut până atunci datoria.

Personale. P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit aseseri consistoriali pe p. *Anton Precup*, paroh și arhidiacon onorar în Rebrîșoara, și pe p. *Panfilu Grășini*, paroh și arhidiacon onorar în Șanț.

— Acelaș a numit pe p. *Virgil Baciu* adm. local la Chiraleș.

Concurse. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopal publică, cu termenul de 1 Maiu, concurs

or bine să grijască fiecare, ca niciodată să nu se urce pe amvon fără gândul precis de-a lăsa un colț oarecare din zidurile Ierusalimului, învățând pe ascultători practica unei virtuți anume, ori încunjurarea unui vițiu anume, intrucă rodul oricărei cuvântări sfinte este împierea păcatului și sădirea dreptății. Doamne, bleagă David, învăța-voiu pe cei fărădelege căile lui și cei necredincioși la tine se vor încredința.“³⁾

Sfântul Ioan Vianney, cu predicile sale simple, dar bine alese, bine cugetate și bine scrise, tocmai asta o avea în vedere. Păcate erau multe, poporul era ignorant într'ale creației și moralei: el își ținea de datorință să învânte *temeinic* turma ce petrecea întru încredință și umbra morții.

Ș'apoi nu-i tocmai ușor să faci așa ceva cuvântări de 5—10 minute, dacă-i vorba de popor. El nu studiase pe ep. Sailer, dar știa părțile întemeiate ale acestuia: Poporul are puține idei; oratorul deci n'are dreptul să presupună prea mult. Poporul are puțină deprindere în ale cugetării; oratorul nu-i deci în drept să-și dea limpede și pentru popor, ceea ce-i limpede pentru un cugetător cernut. Poporul, dar dacă aude multe, nu-i în stare să prindă cu claritate ceea ce i-se spune. Datorința oratorului deci este să-i facă să cuprindă cât se poate mai ușor lucrurile grele ce i-s'au spus. Poporul se ridică anevoie la idei, dacă-i lip-

sește intuiția și chiar când are idei clare, mai de grabă rămâne la suprafață, la simțământ, decât să pătrundă la cuprinsul ideii, la adevărul ei. Așadar: nici când să nu-i dai prea mult deodată. Nu trebuie să-i dai pomul întreg; ajunge să-i dai câte o creangă. Ș'apoi nici în popor, nu toți poporenii is la fel. Fiecare trebuie cunoscut separat. În sfârșit nu-i iertat să se uite cumcă cei iseușiți în cele vremelnice is tâmpiți rău în ce privește cele veșnice.⁴⁾

Cine adâncește aceste adevăruri și-i pus în poziția parohului de Ars — *având sufletul lui* —, acela fără doar și poate se va apropia de metoda lui, carea, adaugăm îndată, nu consistă în a îndruga verzi și uscate, o oră întreagă, fiindcă nu te-ai pregătit și nu știi ce să spui și mai ales cum s'o gați, ci e o sforțare trudnică într'u a picura cu deasila lumina harului în inimi și capete recalcitrante. Limbagiul frumos înseamnă și el ceva, dar nu-i principalul. Dacă-i vorba de oratorii sacri, apoi, cum zicea Lacordaire: Chestia e, nu să urmezi regulile retorice, ci să faci lumea să cunoască și să iubească pe Dumnezeu; s'avem credința sf. Pavel, ș'apoi să tot vorbim greaca tot așa de rău ca și el (Sainte-Beuve). Sf. Ioan Vianney, în tot ce simte și ce zice, e călăuzit de credință. Trăiește din credință și își dă toată silința să facă și pe alții să trăiască tot din credință, amăsurat Scripturii (Evrei 10, 38).

⁴⁾ Cf. *Jos. Jungmann S. J.*: Theorie der geistlichen Beredsamkeit. Freiburg im Breisgau. 1908, pag. 120—121.

Intr'acest scop se roagă, aduce zilnic sf. jertfă și studiază. Recurge și la ajutorul *colecțiilor de predici*. Nici când însă nu-i reflexul mașinal al predicilor scrise și spuse de alții, pe seama altor comunități bisericești. El scoate de pretutindenea numai ceea ce-i de lipsă nevoilor sale parohiale, prelucrând materialul adunat în vederea mizeriilor speciale ce are el să aline și să lecuiască. În felul acesta dânsul încunjură acea pacoste pestilențială: trândăvia într'u a mai cugeta cu capul propriu odată ce ai la îndemână vre-un *Dormi secure* (predicile altora din vremi mai vechi, ori mai noi)... una dintre cauzele mari ale letargiei ascultătorilor creștini.⁵⁾

În sfaturile ce dă e totdeauna practic, în înțelesul evanghelic al cuvântului și-i pitoresc firesc în motivare și lămurire. Isoarele inspirației oratorice, pe lângă lucrările omenești scrise, îi sunt: Scriptura, natura, viața proprie, cu reminiscențele ei, și viața enoriașilor săi. Cuvântând despre focul iubirii lui Dumnezeu, se exprimă: „Noi ar trebui să facem și noi cu toții, cum fac păstorii pe câmp iarna — viața e și ea o iarnă lungă! — când își fac foc: din timp în timp aleargă și aduc lemne din toate părțile ca să-l țină viu. De am ști și noi, ca păstorii, să ținem într'una viu focul iubirii lui Dumnezeu în inimile noastre, prin rugăciuni și fapte bune, acela nu s'ar mai stinge“⁶⁾.

⁵⁾ Cf. *R. Plus*: Predication «réelle» et «irréelle». Paris. 1926, pag. 40—42.

⁶⁾ Cf. *M. Convert*: o. c. pag. 216.

³⁾ T. a. pag. 63. (Ps. 50, 15).

la parohia centrală din Cluj, de care este legat și oficiul de protopop al districtului Cluj. Teritoriul și emolumentele ce s'au fixat pentru această parohie se pot vedea din partea celor interesați la oficiul arhidiecezan din Blaj și la cel parohial din Cluj.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 15 Maiu c., concurs la parohia *Nimigea de jos* (protopopiatul Becleanului).

MUNCA INTENSIVĂ pretinde alimentație intensivă. Ovomaltine conține, concentrat, materiile alimentare generatoare de energie. Fiecare om muncitor să întrebuințeze dimineața și la 4 Ovomaltine.

Un nou guvern german prezidat de Centrul catolic. Deși cu un număr de abia 60 deputați, pe care știe să-i mențină, aproape invariabil, în toate legislaturile, partidul Centrului catolic din Germania a ajuns din nou în fruntea treburilor obștești ale Reichului. Noul guvern german e prezidat de Cancelarul *Brüning*, având 4 miniștri de ai Centrului, 2 populiști germani, 1 din gruparea economică, 1 dintre populiștii bavarezi, 1 din gruparea creștin-socială și 1 dintre naționaliștii germani. La prezentarea sa în Parlament, socialiștii guvernului de ieri al lui Müller, au prezentat imediat o moțiune de neîncredere, dar ea a căzut cu aproape 70 de voturi. Totuși se crede, că în fața ostilității declarate a partidului social-democrat, cel mai puternic dintre toate, guvernul Brüning nu se va putea menține prea mult. Pentru acest caz se dă ca sigură disolvarea Reichstagului și publicarea de alegeri noi, prezidate de actualul guvern.

Locale. Dumineca viitoare, la Florii, va *predica* în catedrală p. *Nicolae Popp*, director al școlii normale de băieți.

— Din ordinul marilor granguri dela București, *alegera consiliului nostru ordănesc* a fost contestată din partea micului grup «cetățenesc» al liberalilor noștri și astfel constituirea noului consiliu nu poate fi făcută până se va fi pronunțat în cauză și ultimul for de apelată. Prin asta se împiedecă însă toate lucrările mai mari, între cari și chestia noului buget, pentru cari actuala comisie interimară nu are competență, și astfel se face o nouă dovadă cât de mult țin la bunul mers al treburilor noastre

Așa-i sunt toate predicele: pline de imagini, care de care mai frumoasă și mai captivantă, care de care mai bogată în cuprins și mai detaliată, mai ușor de priceput și de reținut din partea acelor, pentru cari se spunea.

Ne aducem aminte de învățătura aceea: nu-i bună rugăciunea făcută preumblându-te. Se poate să zică așa ceva el, care în tinerețele sale pășise nu odată să audă seara, când se întorcea cu frate-său dela țarină spre casă, cum alți tineri ce se nimeriau în cale, tot spre casă, îl șicanau pe François: Nu rămâi și tu îndărăpt de ceată, ca Ioan, să mormâi la ocinașe...), el, care își recita, când i-se putea, Breviarul, printre holde, el care mergea la misiunile populare din Saint-Trivier, recitând, pe drum, rozariul?... — Se poate, când te gândești, că-i vorba de-o aluzie străvezie la aberații locale, speciale, fie și sporadice.

Meditând asupra acestei vieți, n'avem alt cuvânt decât acela al Psalmistului: Minunat este Dumnezeu întru sfinții săi (Ps. 67, 36). Și bine ar fi să i-ne asemănăm și noi cât mai mult, întru toate.

*) Cf. *Trochu*: o. c. pag. 37.

7) Cf. *M. Convert*: o. c. pag. 366.

comunale ceice doreau cu orice preț să ne mai ferească, încă mult timp, cu conducerea lor de pomină.

— Reuniunea meseriașilor și comercianților noștri va aranja și mâine, la ora obișnuită, o *șezătoare artistică-literară*, la care va vorbi, în continuare, tot p. Constantin Popescu dela Academia de teologie. Intrarea liberă.

UN DELICIU PENTRU COPII este Jemaltul sub formă și gust plăcut, iar untura de pește e un chin. Prețul unei cutii lei 77.

Exerciții spirituale la Cluj. Incepând cu Luni, 7 Aprilie, în toate zilele săptămânii viitoare se vor ține în biserica Schimbării la față din Cluj, la ora 5 și jumătate după masă, cuvântări sacre, formând un ciclu de exerciții spirituale. Ele vor fi rostite de Mgr. Dr. Octavian Domide, prepozitul capitular dela Gherla, și sunt aranjate sub patronajul AGRU-lui.

Cultul mamei. Ca și în anii precedenți, ministerul instrucțiunii aranjează săptămâna viitoare un concurs de elevi menit a promova cultul mamei. De astădată se vor angaja la concurs elevii și elevete clasei V a tuturor liceelor și școlilor normale din țară, iar subiectul va fi dragostea de mamă, luându-se ca punct de plecare o întâmplare din viață, care să pună în lumină prețuirea și sentimentul față de mamă. Concursul se va ține în ora de dirigenție și cea mai bună lucrare se va trimite Directoratului ministerial. După trierea acestuia, lucrările ajung la minister și acesta va propune apoi, după o nouă triere, pe cele în adevăr bune pentru premiere: Societății ortodoxe a femeilor, căreia îi revine inițiativa acestui concurs.

APEL. Aducându-se sinceră mulțumită, acum pentru a doua oră, conducătorilor tractelor protopopești din arhidieceză: Cătina, Luduș, Morlaca și Odorhei pentru bunătatea, că au dat ascultare apelului trimis la timpul său, iar tuturor fraților preoți, inclusiv cei din acest tract, pentru ofertele și colectele făcute în scopul ajutorării parohiei *Zaul de câmpie*, la indemnul chiar a forului nostru superior bisericesc, conducătorul tractului protopopesc subsemnat, cu inima plină de cea mai apăsătoare îngrijorare își ia îndrăzneala, cu multă încredere, a apela din nou la toți conducătorii protopopiatelor lor, să aibă bunătatea a se mai ocupa odată de apelul nostru, la care până acum nu au putut răspunde. Parohia Zaul de câmpie este în atât de grea situație materială, încât fără ceva ajutor mai însemnat din afară este ca și arvnită pieirii. Rog a se pomeni aceasta în sinoadele de primăvară, și a se cere baremi mila fraților preoți înșiși, dacă colectă nu se mai poate. Sume și mai modeste venite din mai multe părți ar aduce mângăiere fiilor acestei biserici năcăjite și aproape disperate. — *Oficiul protopopesc gr-catolic al Pogăceleii.*

PASTILELE ANACOT ne apară de maladiile infecțioase. Prețul unei fiole lei 37.

Telefonul „Unirii“

PENTRU COLABORATORI. Contribuțiile pentru numărul de serbători, inclusiv pastoralele Preașfințitelor arhieriei, le așteptăm și rugăm încă pe săptămâna proxima și cel mai târziu până Marți din săptămâna sfințelor Patimi.

G. București. Felul cum a ținut să adnoteze «Viitorul» liberal procesiunea pentru Rusia a catolicilor dela București, este numai o nouă dovadă, că acest partid vrea să ne despartă cu orice preț de restul catolicismului. Tot mai mult se învederează astfel, că legile de organizare a cultelor țării, făcute de el, n'au creat numai întâmplător din biserica noastră un cult deosebit de cel al catolicilor de alte rituri. Cât privește apoi restul observațiilor din «Viitorul», sunt în întregime de natură politică, vizând deadreptul pe șeful guvernului, deși — «V.» o știe mai bine decât noi — acesta n'a avut nici un amestec în aranjarea procesiunii din chestie. Tot în sens politic trebuie înțeleasă și observarea privind biserica ortodoxă, pe care, după concepția «Viitorului», ar trebui ca guvernul s'o pună 'n mișcare. Nu trebuie să ne închietăm deci prea mult pentru ieșiri de această natură, cari stau și cad odată cu orientările și perspectivele atât de schimbăcioase ale politiceii.

P. Cluj. Dupăcum puteți vedea și din concursul publicat pentru începutul lui Maiu, completarea postului de paroh și protopop la Cluj este acum numai chestie

de timp și dacă Consistorul a amănat-o puțin, își va avea desigur motivele sale, cari nu trebuie aduse mai decât în legătură cu mersul procesului de care scrieți. Beneficiul fiind vacant de drept și de fapt, că pletarea lui nu este în funcțiune decât de chestiuni cari privesc situația lui internă și, pe cât știm, am clarificări, necesare în acest punct, au fost singurul motiv al amânării ce-a avut loc.

T. Satu-mare. Deși nu cunoaștem situația de aproape, avem convingerea că, după ce noul ministru la Vatican (d. Petrescu-Comnen) și-a ocupat săptămânii trecută postul ce i-s'a încredințat, chestiunile care nu mai pot fi prea mult timp amânate. Și fiindcă putem crede în denunțarea Concordatului — deopotrivă de păgubitoare pentru ambele părți —, după părerea noastră aranjamentul nu poate fi decât favorabil.

Gh. Culeu mare. Din suma trimisă, cu 400 lei s'a achitat abonamentul pe 1928 și 1929, iar restul plătit pentru calendare.

Oficiul parohial. Mălin. Am primit 250 Lei, care sumă 50 Lei s'au contat în abonamentul an curent.

Oficiul parohial. Sucei de sus. Prin »U. P.« am primit 200 Lei. Abonamentul e achitat până la 1. VII.

V. Valea-lupului. Prin »U. P.« am primit 150 Abonamentul e achitat până la 30. VI 1929.

Oficiul parohial. Tăgșor. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

Dr. S. Oravița. Confirmăm primirea sumei de Lei. Achitat până la 31. XII 1930.

Oficiul parohial. Mușca. Suma trimisă s'a contat în abonamentul anului curent.

Dr. G. Lugoș. Din suma trimisă, 200 Lei predat bisericii din Broșteni.

P. Câmpia-Turdei. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Mărgineni. Am primit abonamentul pe anul curent.

Oficiul parohial. Nănești. Am primit 200 abonament pe 1928.

Oficiul parohial. Nojorid. Primit 500 Lei. Achitat până la 31 XII 1930.

Oficiul parohial. Metenț. Am primit abonamentul pe anul trecut.

L. Șirioara. Confirmăm primirea abonamentului pe anul trecut.

P. Șoșuș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

C. Șoimuș. Am primit 100 Lei. Achitat până la 31. VI 1929.

D. Stremț. Am primit 500 Lei. Achitat până la 31. III 1929.

O. Mesteacăn. Confirmăm primirea abonamentului pe anul trecut.

A. Frâna. Chităm primirea abonamentului pe anul trecut.

M. Bidiu. Am primit abonamentul pe anul trecut.

AVIZ

Membrii **băncii populare „Ax Severu“** din Blaj se invită, și pe această dată la *adunarea generală*, care se va ține *minecă, 13 Aprilie 1930, orele 10 1/2*, în localitatea Casinei române. Adunarea fiind convocată prin a doua oră, conform statutelor va lua în considerare orice valabile oricare va fi numărul membrilor întruniți.

Consiliul de Administrație

In atențiunea parohiilor și episcopilor
ratoratele bisericești!

Comandați

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, str. Regina Maria No. 4

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și Recvizite bisericești, Prapori, Cărți preoțești și de rugăciuni. Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge, Medalii de aluminium pentru Reuniuni, cu inscripție după dorință; etc. etc.

CEREȚI PREȚURENT DETAILAT

Mamelor!! pudra, crema și săpunul HÖFER promovează desvoltarea copiilor